Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 204. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го ЖОВТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 26, 1983 No. 204. VOL. XC.

Три Союзові Округи матимуть організаційні наради

Джерзі Сити, Н.Дж. — З Організаційного Відділу УНСоюзу інформують, що в суботу і неділю, 29-го і 30-го жовтня ц.р., три Округи відбудуть організаційні наради.

Монтреальська Округа, яку очолює головна радна Текля Мороз, буде мати свої наради в суботу, 29-го жовтня, в залі Пластової Домівки, при 3355 Дандуранд в Монтреалі. Початок нарад назначено на 2-го годину по полудні. У нарадах візьмуть учать Степан Гавриш, головний організатор і Т. Мороз.

В неділю, 30-го жовтня, о год. 3-ій по полудні, в залі Українського Народного Дому, при 766 Стейт вулиці в Перт Амбою, Н. Дж., відбудутуься організаційні наради Пертамбойської Округи, яку очолює Михайло Захарко. Екзекутивний Комітет під час нарад репрезентуватиме д-р Іван Флис, головний предсідник УНС. Після нарад у тій самій залі буде висвітлений фільм УН Союзу „За стерном долі". На цей фільм продукції Славка Новицького Управа запрошує всіх громадян Перт Амбою і околиць. Вступ вільний.

Також в неділю, 30-го жовтня, о год. 2:30 по полудні в залі Українського-Американського Горожанського Центру, при 205 Милитарі ровд в Баффало, Н. Й., відбудуться організаційні наради Баффалівської Округи, яку очолює Роман Конотопський. В нарадах візьме участь головний організатор С. Гавриш.

Після нарад заходом Окружної Управи буде висвітлений фільм „За стерном долі". Вступ на фільм є вільний і тому Управа Окружного Комітету запрошує всіх членів й не-членів Баффало й околиць прибути і оглянути цей фільм.

Під час згаданих нарад члени Головного Уряду будуть обговорювати загальні союзові справи, а головно будуть проведені підсумки організаційної праці за останні місяці цього року. Також широко буде заторкнена справа знижки цін на термінове забезпечення та нові грамоти випадкового забезпечення, впроваджені в життя з днем 1-го жовтня цього року. Знижка цін на термінове забезпечення є дуже корисною для власників домів, які мають заборгування. Також термінове забезпечення є конечним для голів родин, а головно, коли є малі діти або діти у шкільному віці. Дослівно за кілька центів денно можна набути в УНСоюзі 10 — 20,000 долярів забезпечення. Організаційний Відділ сподівається, що знижка цін на згадані роди забезпечення буде стимулом в організаційній кампанії, завданням якої є придбати 1,000 нових членів до кінця року.

Товариство Сеньйорів у Філядельфії добивається фондів у міській управі

Філядельфія, Па. (Я.Т.). — З Товариства Українських Сеньйорів повідомляють, що після початкових труднощів здобути фінансову допомогу від філядельфійського Департаменту для справ старіння, вигляди на таку допомогу взяли зворот на краще. Є добрі вигляди на те, що Товариство отримає фінансову допомогу ще в біжучому бюджетовому році, який триває від 1-го липня 1983 року до 30-го червня 1984 року.

Управа Товариства має запропонувати нове прохання фінансової допомоги до 8-го листопада ц.р. Висота допомоги залежатиме від числа членів Товариства.

У зв'язку з цим Товариство Українських Сеньйорів закликає всіх громадян і громадянок, які ще не є членами Товариства, чимскоріше вписатися у члени. Вписуватися у члени можна теж телефонічно на числа: 663-0707 і 677-0365.

В Едмонтоні відкрили виставку знімок Великого голоду

Едмонтон, Ман. — За ініціятивою місцевого відділу Комітету Українців Канади тут впродовж цілого року відбуваються в різні способи відзначування жертв Великого голоду в Україні у роках 1932-33.

Одним з найбільше діяльних спеціяльних комітетів для цієї цілі є Комітет преси та інформації, який старається спопуляризувати серед широкого населення цей Український голокост.

Великим успіхом цього Комітету під головуванням Лідії Шулякевич виявилася виставка світлин, які приготовані у формі панелів величини 2x4 стопи і можуть бути пристосовані в різних місцях. Їх виготовив едмонтонський Осередок СУМ у співпраці з Канадським Інститутом Українських Студій при університеті Альберти.

Вперше поміщено вісім панелів до публічного оглядання у Спадщинному Дні у Парку ім. Гаврилюка в серпні ц.р., де їх оглянуло 15,000 осіб. Пізніше 15,000 осіб оглядало його в Українському Спадщинному Селі 7-го серпня, а 22-27-го серпня панелі були виставлені в Торговельному центрі. Пізніше їх показано на Конґресі КУК у Вінніпеґу 8-10-го жовтня ц.р.

Пороблено заходи, щоб виставити панелі в українській кредитівці, у Спадщинній щадниці, в Провінційному Музеї і архівах Альберти, на Конґресі СУМ і в Конвокаційному центрі в дні відкриття пам'ятника жертвам голоду в Україні і на „Голодовому бенкеті" того ж дня, 23-го жовтня ц.р.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР І. ДИБКО І М. ЩЕРБАКА

Ірвінгтон, Н. Дж. — В неділю, 30-го жовтня ц.р., о год. 4-ій по полудні тут в Українському Народному Домі, при 140 Проспект авеню, відбудеться заходами 28-го Відділу Союзу Українок Америки авторський вечір Ірини Дибко і Миколи Щербака. Вечір відкриє Емілія Цяпка, голова Відділу СУА. У програмі: слово про поетів — проф. Михайло Цяпка, читання творів — автори і артистка Іванна Кононів, музична інтерлюдія — Міріям і Рома Худьо, учні УМІ кляси Галі Клим.

Програмою вестиме Валя Калин. Після програми — виміна думок з мистцями слова при каві і солодкім; даток 5 долярів від особи.

БЕЛЬГІЯ РОЗКРИЛА міжнародну банду торгівлі зброєю, яка могла доставити зброю, яку вживав у 1981 році турецький терорист Мегмет Алі Аджа при спробі вбити Папу Івана Павла II. Бельгійська газета „Лє Суар" повідомила про це в суботу, 22-го жовтня. Газета також повідомила, що під час розслідування поліція натрапила на сховок зброї у бельгійця Віллі Пуртуа, який торгував зброєю разом з болгарином Цонду Щіліяновом. Щіліянов, аташе болгарського посольства в Брюсселі, особливо цікавився бельгійською зброєю, включаючи такий тип, яким користувався турецький терорист Аджа при атентаті на Папу, — каже газета.

СОВЄТСЬКІ "ДИПЛОМАТИ" НА ЗАХОДІ ЗАЙМАЮТЬСЯ ШПИГУНСТВОМ

Вашінгтон. — Політичні аналітики і урядові речники З'єднаних Стейтів Америки й інших країн вільного світу звертають увагу не тільки на велику кількість совєтських „дипломатів" на Заході, але на їхню шпигунську діяльність.

Федеральне Бюро Інвестиґацій (ФБІ) інформує, що, наприклад, в ЗСА є 980 совєтських представників і тільки 320 американських в Совєтському Союзі. Отже, — кажуть деякі коментатори, — совєти не тільки переганяють Америку, в ділянці озброєння, головно в міжконтинентальних нуклеарних ракетах, але також в людях, 40 відсотків яких є вишколеними в КҐБ для розвідчих цілей і в тій ділянці вони успішно працюють, аж до часу поки їх не зловлять на гарячому.

Крім 980 „дипломатів" в ЗСА постійно перебувають 3,000 їхніх родин та численні кореспонденти пресового аґентства ТАСС, які працюють в дуже вигідних умовинах, користуючись широкою американською свободою і доступом до всіх, дуже часто напів засекречених джерел в Капітолі. Натомість американські дипломати і кореспонденти та члени різних місій в СССР, дуже обмежені в їхніх рухах, за ними тінню ходить аґенти КҐБ, живуть у куди гірших умовах, як їхні совєтські „колеґи" на Заході. Різниця між одними і другими не тільки у числі, але в першу чергу в умовах і обмеженні свободи.

Сенатор Петрик Лігі, демократ з Вермонту, який особисто відбував поїздку до Совєтського Союзу і відвідував квартири американських офіційних представників в Москві і Ленінґраді, каже, що „наші люди живуть там в неможливих умовах, в поганих старих помешканнях і навіть якщо б ми хотіли вислати до СССР більше людей ми цього зробити не можемо поки не матимемо відповідного для них приміщення".

Деякі політики дораджують Урядові, щоб він постарався зменшити число совєтських офіційних громадян в цій країні принаймні на 200 осіб, бо ніби чому ЗСА мають страждати і витрачати додаткові фонди на слідкування за діяльністю згаданих дипломатів, які нібито сконцентровані у п'ятьох містах ЗСА, але простягають свої щупальці по цілій країні.

Найчисленнішими гніздами совєтських представників, а заразом аґентів КҐБ є міста Ню Йорк і Вашінґтон. В Ню Йорку перебуває 610 осіб, з того 520 пов'язані з Об'єднаними Націями, 41 належать до совєтської торговельної місії, 27 до неокреслених чітко інституцій, а 22 кореспонденти ТАСС. Подібний розподіл є також у Вашінґтоні.

В Дітройті відбудеться відзначення роковин Листопадового Зриву

Дітройт, Миш. (В. П.). — Заходом Метрополітального Відділу УККА, при співпраці шкіл парафії Непорочного Зачаття ПДМ, підготовляється святочне відзначення 65-их роковин Листопадового Зриву.

Святочний концерт запляновaний на неділю, 6-го листопада ц.р., початок о год. 3:30 по полудні в залі Сентер Лайн школи, при вул. 6775 Іст 10-та Миля, Сентер Лайн.

Святкову доповідь виголосить о. д-р Севастіян Сабол, ЧСВВ. Вокально-мистецьку частину програми виповнять: злучені хори шкіл Непорочного Зачаття ПДМ під мистецьким керівництвом Лариси Стасів-Гнатюк; сольові точки — меццосопрано Христина Липецька при акомпаньяменті Марії Лісовської; Ліда Кучер — деклямація.

Чистий прибуток призначений на закуп будівлі для парафіяльних шкіл НЗП-ДМ.

Засоби масової інформації в Гаррісбурзі інформують про Голод

Гаррісбурґ, Па. (С.Р.). — Заходами д-ра Романа Слижа, Вінкентія Допка та Дмитра Наливайка місцева преса та телевізійні станції згадали про Москвою спричинений голод в Україні 1932-33 роках та участь українців цієї околиці у Меморіяльній маніфестації, яка відбулася у Вашінгтоні в неділю, 2-го жовтня ц.р.

Щоденник „Івнінґ Нюс", головна гаррісбурзька газета, у числі з 8-го вересня, помістила невелику статтю про Великий голод зі знімкою родини Допків. В п'ятницю, 30-го вересня увечері обидві місцеві телевізійні станції, WHP-TV, канал ч. 21, та WHTM-TV, канал ч. 27, згадали про голод в Україні в 1932-33 роках та Маніфестацію українців у Вашінґтоні 2-го жовтня. Обидві програми також включали інтерв'ю з д-ром Р Слижом. У вівторок, 4-го жовтня „Інтеліджeнс Джорнал", який виходить у Ланкастері, Па., надрукував допис про голод.

В неділю, 2-го жовтня, більшість членів української місцевої громади, яка нараховує всього 8-10 родин, брала участь у Маніфестації у Вашінґтоні і у Меморіяльному Концерті.

Померла Стефанія Боднарчук

Гартфорд, Конн. (В.Д.). — В п'ятницю, 7-го жовтня 1983 року, померла по довгій і важкій недузі у шпиталі Джефферсон Гавз в Нювінґтоні, Конн., св. п. Стефанія Боднарчук, заслужена українська громадянка і патріотка.

Покійна Стефанія Боднарчук народилася 1-го липня 1907 року в Ярославі, Західня Україна, де й закінчила початкову і середню школи. Як сотки інших молодих українських хлопців і дівчат, вона перейнята українським патріотичним духом, стає членом Української Військової Організації (УВО) під проводом полк. Євгена Коновальця. Будучи спритною і підприємчивою, вона стала кур'єром УВО та перевозила підпільну літературу і зброю з Чехо-Словаччини до Галичини. Вона виїхала до Америки в 1929 році, якраз перед арештом групи членів УВО, які були суджені за підложення бомб на т. зв. „Східніх Тарґах" у Львові. Серед суджених були Тарас Крушельницький, Роман Біла, Кирилюк, Терещук і ще кількох, які були засуджені на довгі роки ув'язнення.

Покійна Стефанія співпрацювала з тією групою і то було дійсне чудо, що їй вдалося виїхати вчас до Америки. Ці свої дії в Західній Україні Покійна тримала в абсолютній тайні аж до останніх років, коли вона думала писати свої спомини.

В Америці Покійна мала приватне підприємство жіночого одягу. Вона була членом Віддлу ОДВУ в Гартфорді довгі роки, переводила збірки на Визвольний Фонд, на українських інвалідів, а в часі відродження Карпатської України вона всеціло віддавала свій вільний час і щедрі

(Закінчення на ст. 4)

ПРИСУТНІСТЬ ЗСА В ЛИВАНІ Є КОНЕЧНОЮ, — КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен заявив у понеділок, 24-го жовтня, що перебування амеиканської морської піхоти в Ливаін є „центральним для довір'я до нас у світовому маштабі". Він також засудив совєтську присутність на Близькому Сході.

Одночасно Президент остеріг, що ЗСА опиняться перед „риском загального конфлікту і світової війни", якщо зареаґують на знищення головної квартири корпусу морської піхоти в Бейруті, де загинуло 192 вояків, використанням більшої військової сили в Ливані.

В той час, як Президент підкреслював, що американські інтереси в Ливані є „життєвоважливими для миру у світі", державний секретар Джордж Шулц у своєму виступі в Конґресі з приводу злочину в Ливані, говорив, що „вороги миру" в Ливані — це Совєтський Союз, Сирія та Іран.

Секретар Шулц також повідомив, що він поїде до Европи ще цього тижня, щоб поговорити з лідерами інших країн, які мають свої контингенти в міжнародних силах миру в Ливані, тобто Британії, Франції та Італії, та що буде вислана висока офіційна місія, щоб „переглянути з нашими ізраїльськими приятелями ситуацію в Ливані, а також ширші питання безпеки на Близькому Сході".

Офіційні представники Пентаґону заявили, що з'єднання морської піхоти, яке мало їхати до Ливану, але було спрямоване минулого тижня в караїбський басейн для можливої евакуації американських громадян з Ґренади, дістало наказ повернути до Ливану і взяти учать у заміщенні ослаблених сил в Бейруті.

Як критики вимагали яснішої позиції від Президента у відношенні зобов'язань 1,600 морської піхоти в хаотичній ситуації Ливану, президент Реґен відповів у межах загальних інтересів ЗСА. „Якщо інші почувають себе впевненими, що вони можуть залякати нас і наших союзників у Ливані, вони будуть нахабніші також в інших місцях", — сказав Президент.

Демонстрації в Европі не осягнули бажаної мети

Бонн, Західня Німеччина. — Десятиденна кампанія вуличних демонстрацій, яка завершилася в суботу 22-го жовтня в Бонні масовим мітингом, не показала ясно якоїсь переважаючої сили, вона одночасно була і тривогою і заспокоєнням для канцлера Гельмута Коля і його партнерів НАТО.

Офіційні особи Заходу та дипломати говорять, що так само, як в інших західньоевропейських країнах, так і в Західній Німеччині уявні та сподівані масові демонстрації з вуличними безпорядками, бльокуванням, людськими ланцюгами відбувалися цього разу мирно, відпружено, а навіть забавно, що було заслугою стриманости як демонстрантів, так і поліції.

Пророцтва про німецьку молодь, яка буде кидатися на колючий дріт загород американських військових баз або нападати на американських вояків не справдилися.

Пояснюючи такий спокійний настрій цьогорічних демонстрацій, один західньонімецький інтелектуал пригадав вислів Леніна, який жартома раз говорив про німецький характер. Якщо, наприклад, німці вибрали б для демонстрації залізничну станцію, то вони спочатку спокійно стали б в чергу до каси і купили вхідні квитки туди. Останні 10 днів ясно показали, що було мало німців, які хотіли б приєднатися до демонстрацій з непередбаченим наслідком.

Демонстрації збиралися під кличем „Ні, ракетам Першінґ-2 і крилатим ракетам", але в промовах і серед натовпу в глибинних течіях настроїв панувала свідомість, що ракети вже в дорозі.

Хоч дані перепиту в багатьох випадках були розчаровуючі для організаторів демонстрацій, про завмирання протиракетних настроїв ще занадто скоро говорити. Так званий „Рух за мир", якщо вірити останім опитуванням населення Західньої Німеччини, які вважають себе прихильниками руху, зріс з 46 відсотків у 1981 році до 61 відсотка тепер.

Один із найближчих дорадників Коля з приводу цього заявив: „Ми не можемо просто сказати, що демонстрації закінчилися. Це основна проблема. Ми мусимо зайнятися нею".

У СВІТІ

АНАЛІТИКИ ФРАНЦІЇ, Західньої Німеччини і Британії були майже однозгідні у своїх поглядах на так званий „рух за мир" в Західній Европі. Вони заявили, що цей рух служить передовсім совєтським інтересам. Лідери цього „руху за мир" робили всякі можливі координовані зусилля проти розміщення американських ракет у Західній Европі, але ні словом не згадали про колосальний арсенал совєтських ракет різного калібру, націлених на західньоевропейські міста, про совєтський опір зменшити ці арсенали, а також не виступали проти совєтського розгрому неофіційного руху за мир у Совєтському Союзі.

ЛІДЕРИ АНГЛОМОВНИХ країн караїбського району в неділю, 23-го жовтня, на своїй зустрічі в Трінідаді вирішили припинити торгівлю з Ґренадою та анулювати інші спільні договори, але не прийшли до згоди відносно військового вмішання для вирішення кризи, викликаної військовим переворотом минулого тижня на цьому острові-державі. Проголошуючи це рішення, прем'єр-міністер Трінідаду Джордж Чемберс заявив, що „Ґренада буде виключена зі Спільноти 16-караїбських країн (Каріком) аж до часу відновлення нормальних умов там".

ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ Кенан Еврен заявив, що військовий стан у Туреччині залишиться в силі „на деякий час" навіть після виборів до парляменту 6-го листопада тому, що існує небезпека тероризму. „Він може бути припинений в деяких районах, але коріння цих гнізд покищо ще не знищені", — заявив Еврен, натякаючи на підпільні групи, які намагаються скинути його консервативний режим. Декілька лівих груп заявили, що вони хочуть встановити марксистський режим в Туреччині, тому південному крилі НАТО.

ВИЗНАЧНИЙ ВИДАВЕЦЬ і редактор Ґватемалі, який був викрадений лівими партизанами, повернувся в неділю, 23-го жовтня, додому після того, як його газета заплатила 500,000 долярів викупу і опублікувала протиурядову заяву. Генеральний директор незалежної газети „Пренса лібре" Педро Хуліо Ґарсія заявив у суботу у бюрі своєї газети серед щасливих членів сім'ї, друзів та співробітників, що „його звільнили, бо всі вимоги були задоволені". Ґарсію викрали 9-го жовтня 16 членів Ґватемальської робітничої партії, тобто забороненої комуністичної партії.

АМЕРИКАНСЬКІ І КАРАЇБСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЙНЯЛИ ҐРЕНАДУ

Вашінгтон. — У вівторок вранці, 25-го жовтня, група американських морських піхотинців та війська п'ятьох малих країн східньо-караїбського басейну, зайняли малий острів Ґренаду, де минулого тижня відбувся кривавий переворот, в якому згинув президент Моріс Бишоп та декілька міністрів. До влади тоді прийшли екстремні марксисти.

Про зайняття острову, на якому перебуває біля 1,000 американців, переважно студентів медицини, повідомив президент Роналд Реґен. З Державного департаменту повідомили, що в Ґренаді перебували 600 кубинських вояків і 30 совєтських. Вже раніше Уряд ЗСА висловлював затурбовання розбудовою летовища в Ґренаді, нахил уряду тієї країни до екстремного комунізму та зростаюче спілкування з Кубою і СССР.

Висад на Ґренаді був цілковитою несподіванкою для цілого світу.

НИЩЕННЯ АФГАНСЬКОГО НАРОДУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Ню Делі, Індія. — Пресове агентство Ройтерса та інші агентства і кореспонденти інформують з Індії, що заплановане раніше нищення афганського народу продовжується повною силою. Совєтські військові окупаційні частини, а з ними також і вояки і міліціонери московського ставленника Бабрака Кармаля, розпочали там ще 19-го жовтня так звані осінні маневри скеровані в першу чергу проти афганських повстанців у семи афганських провінціях.

Особливо жорстоко совєтські окупанти розправлялись з населенням міста Істаліф, яке розташоване 15 миль від столиці Кабулю. Там під час офензиви комуністів перебували дві конкуруючі між собою повстанські частини. Очевидно, на цьому потерпіло найбільше цивільне населення, яке фактично не мало де скритись проти систематичного бомбардування совєтськими МІҐами. Загально думають, що в Істаліфі загинуло біля 6,000 осіб, в тому числі багато совєтських і комуно-афганських вояків у завзятих боях між ними і повстанцями.

Наступ був проведений не тільки в околицях Кабулю, але також у провінціях Герат, Кандагар, Саманган, Баглан, Лагман і Парван. Місто Істаліф було піддане тотальному бомбардуванню з повітря і з гармат, так, що, практично беручи, воно перестало існувати на карті світу. Згідно з інформацією очевидців, бомбардування афганських міст ведеться згідно із заздалегідь розпрацьованим пляном у совєтському штабі, бо, як кажуть свідки, совєтське летунство не поминуло ані однієї подробиці, ані одного важливішого об'єкту.

Багато афганців — говориться в інформації індійського агентства — зберегли життя втечею до Кабулю, який мабуть одинокий уцілів після цієї офензиви. Говорять також, що в Істаліфі загинули обидва командири повстанців але велика частина партизан зуміла висмикнутись з оточення.

В інформації згадується, що совєтські звірства в цьому місті стали можливі тому, що обидва командири між собою посперечалися, місто належно не охоронялось і до нього змогли пробратись переодягнені у цивільний одяг агенти Бабрака і совєтські військові розвідники з відділів КҐБ.

Політичні спостерігачі натякають, що у випадку дальшої незгоди між повстанськими силами всередині організації за визволення Афганістану, може дійти до „зламання хребта" повстанського руху совєтськими збройними силами, яким легше буде поборювати поодинокі повстанські загони, як об'єднані сили повстанців.

В АМЕРИЦІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВЕЛИКІ жертви американських морських піхотинців, які загинули минулого кінця тижня в Ливані від розриву двох тонн динаміту наладнованого у вантажний автомобіль, який повною силою врізався в будинок головної квартири і мешканевого комплексу американського корпусу в Бейруті, реакція на Капітолі тобто в Сенаті і Палаті Репрезентантів, була радше обережною. Навіть ліберальні сенатори і конґресмени, такі, як, наприклад, сен. Даніел П. Мойниген, демократ з Ню Йорку, сен. Едвард Кеннеді, демократ з Массачусетс, та багато інших вважали, що Конґрес під теперішню пору загальної жалоби за загинувшими вояками, не повинен робити натиску на президента Роналда Реґена, щоб він відтягнув американських піхотинців з Ливану, а радше дав можливість Урядові обміркувати всі „за" і „проти" і винести відповідне рішення.

ЦЬОГО ТИЖНЯ КОНҐРЕС застановлятиметься над озброєнням З'єднаних Стейтів Америки і продукцією таких родів зброї як MX ракети, нервний газ і бомбовики B-1. Політичні спостерігачі кажуть, що трагедія в Ливані матиме значний вплив на деяких законодавців і тому представникам Білого Дому буде трудніше переконати сенаторів і конґресменів про потребу виділення спеціяльних фондів для продукції згаданої зброї. З огляду на те, що до закінчення сесії залишилося тільки 4 тижні лідери Конґресу застановляються над збільшенням годин праці конґресових комісій, а також над можливостями нарад в суботу. Сенатор Говард Бейкер, лідер республіканської більшости в Сенаті, заявив, що президент Роналд Реґен м мусітиме особисто багато попрацювати, якщо він хоче осягнути намічені цілі.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО Інвестиґацій (ФБІ) повідомило, що кількість злочинів зменшилась в останніх шістьох місяцях на 5 відсотків. Речники ФБІ кажуть, що найбільше злочинів траплялось у так званих ґето, очевидно у великих містах. Від злочинців загинуло за цих шість місяців 15,000 осіб, на 12 відсотків менше від минулоро року; знасилування понизилось на 4, грабунки на 8, а побиття на 3 відсотки. Злочинність, хоч у дуже низьких відсотках, спадає на протязі останніх шістьох років.

ДОМОВЛАСНИКИ В ЗСА платитимуть значно більше за опал цієї зими, приблизно на 131 долярів більше, — кажуть речники Департаменту енергетики. Загально передбачають, що, наприклад, природній газ до опалу зросте в ціні аж на 21 відсоток і тому пересічний рахунок за опал піднесеться з минулорічних 633 до цьогорічних 764 доляри. Крім того метереорологи заповідають гострішу морозяну, але з меншими сніговими опадами зиму. Минулорічна зима була відносно „тепла" майже в цілій країні і це заощадило домовласникам і компаніям великі суми грошей. Крім того газові і оливні компанії піднесли в цьому році ціни на свій товар. Підвишку завжди покривають відборці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1 25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O: Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пресова конференція Президента

У середу, 19-го жовтня ц. р., президент Реґен мав свою 20-ту з черги за час свого трирічного урядування пресову конференцію. Остання відбулася ще за гарячого літа 26-го липня. Як за кожним разом — велика конференційна заля у Білому Домі була вщерть повна. І як звичайно — протягом півгодини — бо так завжди буває — заторкнено десяток преважливих справ внутрішньо-державного і міжнародного характеру: кожна така конференція повинна бути повчальною лекцією для нас, українців, бо однією із прикметних рис української вдачі є балакунство, яке кожну нараду, кожну конференцію простягає на довгі години.

У коротенькому вступному слові Президент вказав на кілька фактів, що доказують поступове покращування економічної ситуації. Він підкреслив знову головний принцип своєї економічної політики: зрівноважувати бюджет не новими податками, а скороченням видатків. Цим разом ніхто з присутніх журналістів не торкався проблеми бюджету, в якому найвищу суму видатків становить збройна сила. Проте військові справи були заторкнені двічі у зв'язку з міжнародними подіями: Президент ствердив, що якщо у Женевських переговорах з СССР про редукцію збройних сил не прийде до порозуміння, то Америка згідно з постановою НАТО і згодою західньоевропейських союзників, улаштує на території Західньої Европи 572 ракети типу „Першінґа". Ані Реґен ані присутні журналісти не згадували про погрозливі заяви кремлівських володарів, як-то вони реаґуватимуть на встановлення в Західній Европі американських ракет.

Президент заявив теж ще раз, що американське військове з'єднання 1,600 морських піхотинців залишиться у Ливані, як частина тамошнього міжнародного війська, без уваги на людські втрати (тоді їх було сім), бо так треба задля заведення миру на Близькому Сході. Він таврував при цьому Сирію, як „запору на шляху до миру", натякнувши виразно, що Сирія виконує накази Москви. Мовляв: у Сирії є 7,000 совєтських військовиків. Він потвердив ще раз, що тримається свого, проголошеного у вересні минулого року, мирового пляну щодо Близького Сходу, промовчавши, що Ізраїль той плян відкинув і внеможливлює мирові переговори з арабським світом відмовою повернути окуповані у війні 1967 арабські землі та встановлюючи на правому березі ріки Йордану, який належав до Йорданії, щораз нові ізраїльські оселі — всупереч виразній волі Америки.

Із внутрішньо-крайових справ найцікавішою була проблема нового щорічного федерального свята. За день перед цією пресовою конференцією Сенат 76 голосами проти — 12 відкинув внесок сенатора Джессі Гелмса, консервативного республіканця, щоби не приєднуватися до прийнятої вже раніше постанови Палати Репрезентантів, яка призначає третій понеділок у місяці січні як федеральне свято у честь убитого на 39-му році життя 4-го квітня 1968 році муринського проповідника Мартіна Лютера Кінґа. Кругло 30 мільйонів чорних в Америці вважають Кінґа за свого національного героя, — ввесь американських ліберальний табір солідаризується з ними. За свого життя Кінґ мав у консервативних колах Америки опінію дуже „лівого", якщо не комунофіла, і був час, коли він був під тайним доглядом ФБІ. Проте треба розуміти президента Реґена, що коли обидві палати Конґресу прийняли такий закон про святкування пам'яті Мартіна Лютера Кінґа, то він не може зголошувати проти такого закону своє вето і провокувати цим ворожнечу проти себе 30-ти мільйонів чорних громадян, заганяючи всіх їх в обійми демократично-ліберального табору. Реґенові ставили запит: чи не є це брак послідовности, що він, Реґен, критикував свого часу факт занадто численних федеральних свят, а тепер готов побільшити їх на ще один день. Реґен відповів: „бо день у честь Мартіна Лютера Кінґа має символічне значення, — і він має рацію.

Назагал — ця остання пресова конференція президента Роналда Реґена була спокійна, не мала ніяких сенсацій. Журналісти запитували його щодо його кандидатури на другу каденцію. Він дипломатично відхилився від ясної відповіді, але пояснював небажання заявлятися тепер нехіттю вести довгу передвиборчу кампанію. Мовляв — Демократична партія уже почала ту кампанію, він не хоче приєднуватися до такої тактики тепер. Дав зрозуміти, що проголосить своє рішення перед своїми роковинами народин: телевізійний коментатор доповнив той його натяк інформацією, що Роналд Реґен народився 6-го лютого 1911 року. Реґен, як звичайно, давав всі відповіді з пам'яті і — як за кожним разом — відчувалось у ньому справжнього лідера.

Володимир Душник

ФІНЛЯНДІЯ: МІЖ МОЛОТОМ І КОВАДЛОМ

Недавно, бо кілька днів тому, колишній фінляндський представник ОН і амбасадор Фінляндії дуже добре з'ясував положення цієї країни, що знаходиться між аґресивним московсько-большевицьким СССР і демократичним Заходом.

Згаданий фінляндський дипломат Макс Якобсон писав, що недавні відвідини нового президента Фінляндії Мауно Койвісто, мабуть спричинили президентові Реґенові „якнайменше клопотів". Бо цей фінський відвідувач, — писав його земляк, — „ані не шукав жадної допомоги від Америки, ані теж не давав жадних порад, як Америка повинна вести закордонну політику".

Ці слова, без сумніву щирі і правдиві, можуть влучно схарактеризувати тепер̀ішнє положення Фінляндії — „просовєтську її невтральність". Може вислів „просовєтська невтральність" дещо засильний, одначе фактом є, що Москва „зфінляндизувала" Фінляндію до цієї міри, що кожночасний уряд цієї країни є „невтральним" в користь Москви. Ще в XIX столітті один фінський філософ-історик дораджував фінляндцям полягати виключно на власні сили і домагатися тільки того, що вони зможуть втримати власними силами.

Взимі в 1939-1940 роках війська Совєтського Союзу напали на Фінляндію без жадної причини, і горстка фінляндців довгі тижні відбивала тисячі слабо озброєних і здеморалізованих „бійців" совєтських збройних сил. Щойно тоді, коли Сталін кинув кілька дивізій, Москва осягнула „перемогу" над Фінляндією, ціною відступлення Карелії й інших стратегічних пунктів у Фінляндії.

У 1941 році Фінляндія станула по стороні Гітлера у війні проти СССР, і, здавалося, що після упадку Німеччини в 1945 році Москва проковтне Фінляндію, так як це вона зробила з Естонією; Латвією і Литвою в 1940 році. Однак, з тактичних причин, Сталін цього не зробив, щоб не злякати Швеції, Норвегії і Данії.

Фінська невтральність — цебто „фінляндизація Фінляндії" — є на руку Москві, бо це єдиний сусід СССР, який не проголошує „хрестоносного походу" проти Совєтського Союзу.

Ми й не чули голосних протестів з Фінляндії проти совєтської інвазії Афганістану чи проти злочинного зістрілення корейського пасажирського літака совєтськими летунами.

Хоч у більшості фінляндці — націоналісти, вони не проявляють бажання зректися своєї „невтральности" відносно Москви. Навіть така причина як ця, що понад одна-п'ята фінляндської торговлі приходить із СССР, і це приносить фінляндцям значні матеріяльні користі, диктує їм триматися невтральної лінії.

Факт, що ніякий фінляндець не міг би подати фінляндської рецепти будь-якому іншому сусідові СССР. Становище Фінляндії випливає із специфічного геополітичного положення цієї країни, якого не можна примінити ані до Польщі, ані до Туреччини чи навіть червоного Китаю.

Фінляндці, хоча може в цілості не є задоволені, що їх не має в світовому антисовєтському хорі, одначе переконують світ, що само існування вільної і заможної країни на кордоні СССР є певного роду викликом для народів СССР і явищем, що вказує на те що система московського комунізму є нежиттєвою і кволою в порівнянні з демократичною системою, яка є у Фінляндії. Фінляндці переконують в цьому, що фінляндська комуністична партія, колись грізна і динамічна, заникла до того ступеня, що вона не відіграє тепер жадної політичної ролі у Фінляндії.

Виходить, що процес „фінляндизації" є політично-економічним розвитком, що дозволяє Фінляндії на певні політичні потягнення, які виходять країні в користь. Цього процесу не можна примінити, наприклад, до Польщі, чи Мадярщини, які мусять танцювати під московську музику, за народною приповідкою: „Танцюй враже як пан каже".

ЗВЕРНЕННЯ

ДО ГРОМАДСЬКОСТИ Й УРЯДІВ ДЕМОКРАТИЧНИХ КРАЇН, ЯКІ ПІДПИСАЛИ ГЕЛЬСІНКСЬКИЙ ЗАКЛЮЧНИЙ АКТ

Закінчила свою роботу Мадридська конференція для перевірки виконання Гельсінкського Заключного Акту, яка тривала три роки. Головною темою виступів представників західніх країн на цій конференції була різка критика постійних порушень совєтським урядом та урядами інших країн східнього блоку прав людини.

Складалося враження, що цього разу (на відміну від Беоґраду) демократичні держави мають рішуче домагатися, щоб було внесено до заключного комюніке принаймні пункти про неприпустимість порушення особистих і національних прав громадян про визнання за громадськими групами сприяння виконанню Гельсінкських угод права вільно продовжувати свою діяльність, про звільнення з ув'язнення всіх арештованих членів Гельсінкських груп та пов'язаних з ними правозахисних організацій.

Тим несподіванішим для нас було повідомлення з Мадриду про те, що до заключного документу конференції жодної з цих вимог не було внесено. Ми вважаємо, що схвалення на Мадридській зустрічі документу, який не забезпечує захисту громадських груп „Гельсінкі", — це свідчення дипломатичної перемоги тоталітарного совєтського режиму.

Ми переконані — сьогодні це для всіх очевидно, що стійкий мир на землі неможливий без додержання з боку держав прав своїх громадян.

„У 1948 році державичлени ООН прийняли Загальну Деклярацію Прав Людини, підкреслили її значення для забезпечення миру, — писав нещодавно лавреат Нобелівської премії миру академік Андрей Сахаров. — У 1975 році взаємозв'зок прав людини і міжнародної безпеки проголосив Гельсінкський акт... Серед цих прав: право громадян контролювати приймання керівниками країни тих рішень, від яких залежить доля світу. А ми ж навіть не знаємо, як і хто прийняв рішення про вторгнення до Афганістану. Справжня безпека можлива тільки на основі стабілізації міжнародних відносин, відмови від політики експансії, зміцнення міжнародного довір'я, відкритости й плюралізації соціялістичних суспільств, додержання прав людини в усьому світі".

Ми певні, що ця істина добре відома й керівникам демократичних країн. Та все ж західні держави в Мадриді погодилися розірвати нерозривний зв'язок питання миру і безпеки з питанням про людські права — окремо проводити конференцію з розброєння (яка зручно прикриватиме аґресивну імперіялістичну політику совєтської держави) і нараду з проблем людських прав (яка Совєтський Союз ні до чого не зобов'яже, оскільки рішення цієї наради ніяк не будуть пов'язані з проблемами, в яких він кровно зацікавлений). При чому Европейську Конференцію з роззброєння призначено провести в Стокгольмі вже в січні наступного року, тобто через 3-4 місяці, а перший форум у межах Гельсінкської угоди, на якому обговорюватимуть права людини, має відбутися в Оттаві щойно через два роки. Чи до того часу КҐБ не задушить правозахисного руху взагалі?

Отже, тема порушення прав людини в СССР і країнах Східнього бльоку з головної на початку наради перетворилась на другорядну й навіть третьорядну — наприкінці. Більш того, другорядність цієї проблеми закріплено заключним документом Мадридської наради, точніше тим, що проблема прав людини практично не знайшла в ньому свого відображення.

Щоправда, в Мадридському комюніке є кілька загальних фраз про проблеми щодо людських прав. Алечого варті ці розпливчасті формулювання, якщо совєтські власті навіть під час роботи Мадридської конференції не тільки не припинили, а навпаки — посилили репресії проти тих, хто добровільно взяв на себе обов'язок сприяти виконанню Гельсінкського акту, сподіваючись на підтримку від громадськости демократичних країн. Розгромлено Московську Гельсінкську групу, не мають змоги діяти леґально Гельсінкські групи на Україні, в Литві, Вірменії й Грузії.

За три роки роботи Мадридської наради КҐБ заарештував кілька десятків членів цих груп. У ці роки КҐБ почав використовувати нову (точніше, стару — сталінську) тактику переслідування правозахисників: політв'язнів, які мають вийти на волю, просто в таборах або на засланні засуджують на нові терміни ув'язнення.

У 1980-82 роках у таборах і на засланні було наново заарештовано сім членів Української Гельсінкської групи: Василя Овсієнка, Ярослава Лесіва, Василя Стрільцева, Вячеслава Чорновола, Юрія Литвина, Петра і Василя Січків. У березні цього року в таборі вперше від часів Сталіна, заарештували жінку-політв'язня, члена Української Гельсінської групи Ольгу Гейко-Матусевич. У цей самий час КҐБ почав кампанію переслідування родин правозахисників; заарештовані й засуджені до 10 років неволі дружини членів Гельсінських груп Раїса Руденко і Тетяна Осіпова, кинули до концтабору Володимира Січка (брата й сина згаданих вище первозахиників Петра і Василя Січків).

Жорстокість карателів із КҐБ не знає меж: у період Мадридської наради загинули в таборах — фактично були вбиті — Юрій Кук і Віктор Томачинський.

Ставлення совєтського уряду до прав своїх громадян копіюють правлячі режими в інших країнах Східнього бльоку. Як приклад — путч Ярузельського в грудні 1981 року — під час роботи Мадридської конференції — і масові репресії проти польського народу. І це в той час, коли гельсінкський рух, який почався в СССР, став міжнародним (недавно створилася тісно пов'язана з „Солідарністю" Гельсінкська група і в окупованій Ярузельським Польщі).

Невже вважатиме себе зв'язаним такими розпливчасто зформульованими зобов'язаннями правлячий в СССР режим, який здатний на варварський акт повітряного бандитизму — убивство 269 пасажирів південнокорейського літака, так само, як здатний він на вбивство сотень тисяч ні в чому невинних людей в Афганістані?

Закордонне Представництво Української Гельсінкської групи висловлює своє здивування у зв'язку з тим, що демократичні країни, підписавши мадридське комюніке, знову погодилися прийняти ілюзію безпеки за справжній мир і заплатити за цю ілюзію ціною свободи тих, хто, вимагаючи виконувати Гельсінкські угоди, справді домагається стійкого миру.

Українська Гельсінкська група закликає народи демо

(Закінчення на ст. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕЗАБУТНЄ

Друге жовтня 1983 року залишиться завжди в пам'яті українців учасників Меморіяльної маніфестації у столиці ЗСА переведеної для вшанування пам'яті жертв комуно-московського голодомору. Як учасниця цієї зворушливої Маніфестації я глибоко вдячна всім тим у вашінгтонській громаді, — А. Біликові, Ю. Добчанському, С. Процикові і багатьом інших, а особливо жінкам — Француженко, Кічуровській і всім іншим, які з вийнятковою відданістю посвятили свій час на підготову і переведення цієї визначної демонстрації.

На особливу подяку заслужив Юрій Повстенко за уміння організувати зворушливий концерт.

Ледве, ледве я собі пригадую той перший протест, який відбувся у листопаді 1933 року, в Ню Йорку, той холодний хмарний день, коли тисячі українців з усіх сторін із багатьох організацій і з усіх церков рушили в похід зі своїми прапорами. Тоді доступ до американської преси був дуже обмежений, а відгуки преси були неґативні. У ті часи телефон — це була майже небувала річ в українській хаті, комунікація була складна. Але ті бідні, зморені тяжкою працею українці, могли спільно зібратись і розповісти американцям про страшне убивство голодом людей на Україні.

Дуже мало із тих, що активно протестували в 1933 році залишилися серед нас. Я певна, що вони були б горді тим, що друге і третє покоління українців в Америці як і ті з родин, прибувших до ЗСА по Другій світовій війні, не дають світові забути про злочин комуністичної Москви.

А до тих так званих, „патріотів", яким фізичний та фінансовий стан дозволяв приїхати, але вирішили не прибути до Вашінґтону є питання: де ми були? Чи ми вже забули як ви приїхали 1944-50 роках до Америки? Які ж ми були бідні та нещасні. Чи ми вже позабували, як ми сиділи в таборах і боялися, щоб вас не повезли на совєтську „родіну". Чи ви ще не змогли відчути різниці між демократичною і диктаторською владою? Чому ж така апатія? Мене цікавить, чому у вас нема бажання до єдности? Чи то роз'єднання чи політична незрілість?

Перша еміґрація, так звана малограмотна, могла демонструвати одноголосно за вийнятком малої кількости комуністів. А ви — друга — більш інтеліґентна еміґрація роз'єднуєтесь. На жаль, самі себе поборюєте.

Перші піонери залишили вам церкви (хоч старі), народні доми, товариства, а найбільш всього любов та пошану до наших предків і особливо любов до об'єднаного українського народу.

Цікаво, що ми стараємося доказати „своїм бойкотом"?

Час швидко минає. Третя еміґрація також починає відходити, четвертої хвилі української еміґрації немає, а молодь швидко асимілюється! Складається враження, що третя еміґрація залишить, як спадщину для своїх наслідників, розбиті малозначні партії та глибоку пляму на українському народі, що після всіх тих мук і страждань він є політично незрілий і не може встати перед світом, як одна свідома різнопартійна українська сила.

Оля Радчук

Такома Парк, Мд

ЧИ СПРАВДІ „НАЛЕЖНИЙ РІВЕНЬ"?

Прочитала я в часописі „Свобода" статтю Василя Сокола, п. з. „У ті далекі страшні роки...", що була видрукована в числах за 28, 29,30-го вересня ц. р..

Цей уривок спогадів, на мою думку, потрібний, як і всі дописи, статті, що нагадують нам, пережившим той голодомор в Україні в 1932-33 роках та й розповідають про нього тим, які мали щастя того не бачити.

Але, ось у другому розділі цього допису, мене здивувало таке речення: (цитую) „Постачання міського населення трималось на належному рівні".

Пригадала і я, що в 1933 році жила у великому промисловому місті Харкові. Працювала статистиком у маленькій фабриці, належала до категорії службовців і нам „давали" на добу 200 грам (приблизно пів фунта) так званого хліба. Це був шматочок чогось гливкого, з чого, як казали, можна було ліпити коники. Цей шматочок був якогось невиразного кольору, в ньому видно було просо, ячні висівки та й взагалі Бог тільки знав з чого пекли цей „хліб".

Обідали ми в фабричній їдальні і я була дуже щаслива „похльобати" ріденької сойової зупи (соя заварена на воді без жадного товщу) та з'їсти ложку сойової каші, та ж сама соя заварена у воді, лише крутіша, також без товщу...

Чи на думку автора цього допису то було „постачання на належному рівні?"

Лариса Дончук

Філядельфія, Па

Лев Яцкевич

ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТОТОЖНОСТИ

II.

Від асиміляції до інтеґрації

Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії — це один з найбільших (якщо не найбільший) осередок української культури на Сході Америки. Його головною метою-духовий вихід з ґетто та збереження української ідентичности молодого покоління, шляхом збереження рідної мови, культури та традиції. Ми поставили українську мову на першому місці, з уваги на це, що вона становить найважливіший елемент у тканині нашої національної свідомости та править за найкращу зброю проти асиміляції. Замість асиміляції нам треба інтеґрації у наше довкілля, з метою здобування в ньому впливів для допомоги нашій батьківщині. Щоб мати вплив, треба вийти з ґетто та провадити інформаційну кампанію, не як етнічна група, але як частина американського суспільства. Цю ідею впроваджує з успіхом у життя в УКОЦ, а її носіями є молоді члени його проводу. Ця інтеґраційна політика має вже свою традицію у Філядельфії; її започаткували: Комітет Оборони національних та людських прав України та Ліґа проти знеславлювання українського імени.

Хоч УОКЦ ще повністю не пристосований до широкого вахляра культурно-освітніх та громадських потреб української Філядельфії, він по вінця сповнений гамором молодечих голосів, звуками музичних інструментів та ритмічним ударом ніг адептів танкового мистецтва, що уподібнює Центр радше до величезного вулика, ніж культурно-освітньої установи. Але там, де є молодість там струмує життя, а там де струмує життя — там родяться нові ідеї.

В УОКЦ, під теперішню пору, мають свій осідок 25 українських товариств, установ та студій: молодечих, жіночих, музичних, малярських, танкових, наукових та професійних, що відбувають в ньому свої сходини, зустрічі, панелі, пописи, концерти та виставки включно з дитячим садком та школою українознавства. Від недавнього часу в Центрі діє суспільна служба та приміщується Об'єднання Українських Сеньйорів. Ми є свідомі цього, що цілий ряд українських товариств, стоїть ще поза Центром, але віримо, що вони також причалять до Центру, двері якого відкриті навстіж для всіх людей доброї волі, які бажають співпраці на плятформі взаємного зрозуміння, пошани та толеранції.

Рятуйте наші душі!

Взаємне зрозуміння, пошана та співпраця — це фактори, не тільки потрібні, але і конечні під сучасну пору, коли на нашій батьківщині проходить щораз гостріша хвиля русифікації, коли українську культуру зводиться до етнографії та ставиться під загрозу існування українського народу, як окремої нації. У цій трагічній ситуації асиміляційного тиску та „орвелівського" терору, наші очі мусять бути звернені на наш материк. Але, як ми можемо допомогти нашій батьківщині, коли українсько-американська громада, розбита хворобою партійництва, стоїть на грані самознищення. З цієї причини наша молодь відходить поволі, не тільки від української громади, але й від українства, яке через це щораз більше „корчиться".

Згідно з переписом населення у ЗСА в 1980 році 730,056 осіб подали своє українське походження, але з них тільки 123,000 !!) осіб говорять вдома по-українськи. В 1970 році було їх 243,000. Не краще представляється справа в Канаді, де тільки 523,615 осіб подали своє українське походження, а з них тільки 94,565 (!!) говорять вдома українською мовою. Ця статистика, не тільки застрашаюча, але і трагічна. Вона бо говорить мовою цифер, що українство в ЗСА і Канаді поволі вимирає.

Тому, слід нам уже тепер бити у дзвін тривоги та зробити докорінну ревізію нашої політики в організаціях молоді, в школах українознавства, та в таких організаціях, як УККА та СКВУ.

Слід нам також згодитися в тому, що українська молодь народжена на поселеннях вважає ЗСА чи Канаду своєю батькіщиною, а англійську мову своєю розговірною мовою. Нашим завданням навчити їх також української мови та защепити в їхніх серцях любов до країни походження їх батьків, до її культури, та її спадщини. Це те, що ми називаємо ідентифікацією їх національного кореня. У цьому напрямі повинні співдіяти три чинники: батьки, Церква та українська громада.

Про гроші і речі, більші ніж гроші

Ці всі міркування лягли в основу рішення купівлі дому УОКЦ у Філядельфії, якого українське молоде покоління не стидалося б і не мало в ньому почуття неповноцінности. І тому жаден український задум на терені Філядельфії, не зустрінувся з таким ентузіязмом цілої української громади, як задум купівлі дому УОКЦ. Цей ентузіязм пізніше послаб по невдачній спробі об'єднати три школи українознавства в одну.

Все ж таки, за час від 1-го січня 1980 року до 30-го вересня 1983 року на потреби УОКЦ зібрано поверх півмільйона долярів. Правда, з великим напруженням та зусиллям. Згадати б тільки акцію виграші, що її очолювала Христина Кульчицька, та з якої чистий прибуток, поверх 100,000 долярів, поряд із із попередньо переведеною збіркою фондів, дозволив знизити дошкульний мортґедж дому. Центру з 250,000 долярів до 82,000 долярів.

Дирекція УОКЦ поставила собі метою „спалити" цей морґедж у п'ятиріччя існування Центру, що припадає в березні 1984 року.

Звичайно, якщо б такий Освітньо-Культурний Центр купували жиди, вони зібрали б півмільйона долярів за один день, бо рабин розписав би цю квоту поміж усіх членів своєї синагоги і кожний з них заплатив би визначену йому суму, без одного слова спротиву. На жаль, у нас та справа виглядає трохи інакше!

Noblesse oblige

Цю французьку приповідку, що в перекладі на українську мову, означає „почесть зобов'язує", можна дуже добре застосувати до української дійсности, в парафразі „політичне еміґрантство зобов'язує".

(Закінчення на ст. 4)

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ ПОШУКУЄ ЧЛЕНІВ, ВЛАСНИКІВ ВИВІНУВАЛЬНИХ ГРАМОТ, ЯКИМ НАЛЕЖАТЬСЯ ЗВОРОТИ ВИВІНУВАЛЬНИХ СУМ

ПО ІНФОРМАЦІЇ ПРОСИТЬСЯ ЗВЕРТАТИСЯ ДО СЕКРЕТАРЯ ВІДДІЛУ АБО ДО ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ

ВІДДІЛ ДОРОСЛИХ

ADULT — MATURED ENDOWMENTS

Branch	State	Name	Cert. No.	Beneficiary	Date matured	Amount due
486	Calif.	Roxanda D. Dacy	129132	husb. Jerry	4/30/83	$ 1,000.00
486	Calif.	Briget Mary Pacholuk	129039	husb. Ihor	4/30/83	1,000.00
12	Conn.	Theodore Czuj MD	134890	wife Rosemarie	1/31/83	1,000.00
12	Conn.	Oleh Hawryluk	125790	father Teodor	1/31/82	342.00
254	Conn.	Melonie C. Day	129745	daughter Melissa	8/31/83	1,000.00
350	Conn	Olga Krohley	117702	mother Eva	12/31/79	500.00
414	Conn.	Lillian Ryzewski	129772	daughter Jane	8/31/83	1,000.00
414	Conn.	George Blahodatny	129819	son Gregor	8/31/83	500.00
106	Ill.	Marja Semaszczuk	128469	husb. John	1/31/83	28.00
114	Ill.	Natasha Wasyliw	83288	father George	5/31/83	1,000.00
176	Ill.	Paul Oryhon	122095	father Paul Peter	10/31/80	882.00
220	Ill.	Horst J. Meniw	123063	mother Wilhelmine	3/30/81	234.00
221	Ill.	Larissa Palij	126888	husb. Wladimir	4/30/82	145.84
284	Ill.	William R. Cepluch	120296	father William	12/31/79	58.00
423	Ill.	Orest Roman Kuzyk	73488	father Lubomyr	6/30/83	1,000.00
472	Ill.	Marianna Olenycz	72138	mother Olga	5/31/82	500.00
337	Md.	Theresa C. Hanas	75986	father Orest J.	4/30/83	500.00
337	Md.	Stefania Tatchyn	150717	husb.Wasyl & Andrij	6/30/83	1,000.00
337	Md.	Mychajlo Zarubajko	129486	wife Ola Anna	7/31/83	1,000.00
20	Mich.	William Bojduj	73236	father John	4/30/83	500.00
20	Mich.	Wasyl Spisarczuk	119322	wife Raissa	9/30/79	395.00
20	Mich.	Kathleen Zola Fedirko	129339	husb.Walter	6/30/83	1,000.00
385	Minn.	Wasyl Semenec	127848	wife Zoja	9/30/82	39.00
487	Minn.	Taras Mychalewych	129804	father Mychajlo	8/31/83	1,000.00
25	N.J.	Ostap Kociuba	124240	Shevchenko Scient.Society	9/30/81	14.00
25	N.J.	Orysia I. Maczuk	119458	father Jurij	9/30/79	5.50
42	N.J.	Michael Kotis	123983	Passaic County Welfare	8/31/81	601.00
270	N.J.	William Baran	123863	Wife Joan	7/31/81	453.00
8	N.Y.	Carl Kwechin	116408	wife Eileen	5/31/78	63.50
8	N.Y.	Ann Duchynski Cherko	122000	husb. William	9/30/82	1,000.00
39	N.Y.	Janet Anne Macko	130358	father John	10/31/83	49.00
58	N.Y.	Janet Herbowy	129704	husb.Yaroslaw	8/31/83	500.00
58	N.Y.	Yaroslaw D. Herbowy	129792	wife Janet	8/31/83	500.00
184	N.Y.	Maria Lomaga	126212	mother Irena	2/28/82	125.54
194	N.Y.	Helen Melnyczuk	123108	husb. Edward	3/31/81	1,000.00
204	N.Y.	Juta M. Bilan	126303	father Alexander	2/28/82	132.00
204	N.Y.	Andrij Dobriansky	128976	wife Stephania	3/31/83	1,000.00
217	N.Y.	Jaroslaw Baziuk	129473	father Wasyl	7/31/83	1,000.00
217	N.Y.	George Shewchuk	129429	brother Metro	6/30/83	500.03
267	N.Y.	Dean Baron	71161	father Dr. Walter	12/31/81	500.00
267	N.Y.	Majorie Ellen Berry	73021	husb.Patrick S.	2/28/83	1,000.00
267	N.Y.	Sharon Ann Brandt	73022	father James D.	1/31/83	1,000.00
267	N.Y.	John Harry Leshchuk	72602	father Harry	10/30/82	1,000.00
289	N.Y.	Judith M. Gath	127513	husb. Norman C.	6/30/82	1,000.00
293	N.Y.	Mary S. Dromerick	128487	husb. Walter	1/31/83	2,000.00
317	N.Y.	Ethel S. Figie	129186	husb.Phillip Neal	5/31/83	180.00
360	N.Y.	Dora Horbachevsky	126120	mother Bohdana	2/27/82	500.00
360	N.Y.	Oksana Prawak	86738	mother Aleksandra	3/31/83	1,000.00
361	N.Y.	Anna Burbela	129665	husb. Harry	8/31/83	1,000.00
361	N.Y.	Helen Bohachevsky	124065	father Vladimir E.	8/30/81	676.00
361	N.Y.	Irene Bukojemsky	128898	mother Irene	3/30/83	758.00
361	N.Y.	Irene Bukojemsky	128982	husb. Myron	3/30/83	1,014.00
361	N.Y.	Lydia Ulana Savoyka	125186	sister Vera	12/31/81	14.00
361	N.Y.	Josephine Horyslawsky	121140	daughter Chrystyna Tomashiwska	4/30/80	16.00
361	N.Y.	Anne Hatfield	120827	son Cabell Terry Jr.	2/28/80	500.00
361	N.Y.	Wolodymyr Mohuchy	127902	father Mykola	9/30/82	463.00
489	N.Y.	Josephine Kachaluba	115775	husb. Theodor	1/31/78	297.00
165	Ohio	Walter Skotynsky	127336	wife Kathleen	5/31/82	96.50
233	Ohio	Josef Drohomyrecky	129715	mother Antonia	8/31/83	1,000.00
274	Ohio	Charles Serednesky	126817	wife Christine	4/30/82	1,000.00
274	Ohio	Joseph Zemko Jr.	129154	wife Thelma T.	5/31/83	500.00
328	Ohio	Jaroslaw Bihun	129798	father Mykola	8/31/83	500.00
346	Ohio	Walter Jasewytch	129024	wife Joan	2/28/83	90.00
358	Ohio	Edward N. Zajac	129232	niece Cathy A.Griban	5/31/83	1,000.00
63	Pa.	Mary Temsik	123848	brother Michael Gmika	6/30/81	1,000.00
120	Pa.	Rudolph V. La Gatta	126871	wife Lillian	4/30/82	500.00
153	Pa.	Luitgard Muhlbauer	126611	husb. Dieter	3/31/82	75.75
153	Pa.	John Patrick	115680	wife Wira	1/31/78	140.41
153	Pa.	Lillian Pronevitch	115679	husb. George	1/31/78	15.00
61	Wisc.	Michael Andrew Luszczak	72698	father John	11/30/82	1,000.00
103	Wisc.	Olga M. Czekalski	128959	husb. Peter	3/31/83	1,000.00
391	B.C.	Nick Wasylyszyn	110025	wife Maria	4/30/81	858.00
445	Man.	Iwan Onyszko	129559	cousin Semen Kozelko	7/31/83	1,000.00
445	Man.	Henry Andrew Mycan	127197	wife Anne	5/31/82	500.00
445	Man.	Gerry P.W. Babij	128322	mother Oksana	12/31/82	264.00
418	Ont.	Ilarij Melnyk	129286	mother Iwanna	5/31/83	500.00
427	Ont.	Stanley R. Dumas	129202	wife Rosaline	5/31/83	26.00
432	Ont.	Irene Alexon	118291	husb. John	3/31/81	759.00
432	Ont.	Alexander Kupchak	129125	wife Anne	4/30/83	5,000.00
432	Ont.	Maria Protzek	123573	friend Wsewolod Pinkowsky	4/30/81	500.00
432	Ont.	Nicolas Sadowyj	103292	wife Jaroslawa	5/31/83	500.00
432	Ont.	Alexandra B. Ziniak	130332	husb. Mykola	8/31/83	1,000.00
439	Ont.	Marie D. Woloschuk	124458	mother Patricia	10/31/81	55.00
440	Ont.	Nikanor Babij	124908	wife Lubomyra	11/30/81	1,126.66
469	Ont.	Alex Kozowyk	129777	wife Betty	8/31/83	1,000.00
471	Quebec	Wolodymyr Koszil	122007	wife Rozalia	9/30/80	16.42

ВІДДІЛ МОЛОДЕЧИЙ

JUVENILE — MATURED ENDOWMENTS

Branch	State	Name	Cert. No.	Beneficiary	Date Matured	Amount due
486	Calif.	Andrij Roman Kernycky	77305	father Roman	1/31/83	$ -1,000.00
54	Conn.	Kathleen Barry	66785	sister Judy	8/31/79	261.00
254	Conn.	William Michael Romanyshyn	72153	father Michael	5/31/82	500.00
414	Conn.	Steven Leninski	69420	father Steven	1/31/79	164.00
414	Conn.	Andrij Rostyslaw Zacharko	75375	father Bohdan	11/30/82	82.75
22	Ill.	Karen Ann Szulkowski	72222	father Walter	6/30/82	500.00
106	Ill.	Andrij Karasejczuk,	77139	father John	12/31/83	256.00
139	Ill.	Teresa Kurnizki	80009	father Taras	11/30/82	806.00
221	Ill.	Michael Peter Kilakewycz	75333	father Gregory	11/30/82	749.00
221	Ill.	Ulana Palij	71877	father Wladimir	4/30/82	27.42
221	Ill.	Paul Palij	71878	father Wladimir	4/30/78	106.00
284	Ill.	Carol Ann Gricius	66289	father Anthony	5/31/79	500.00
379	Ill.	Jozica Hrucic	73476	father Jozef	6/29/80	11.00
379	Ill.	Alixa Neu	77091	mother Margot R.	12/31/80	207.00
423	Ill.	Larissa Nahirniak	69659	father Wasyl	3/31/81	43.27
323	Kan.	William Joseph Feden	75355	father William Jr.	11/30/82	1,000.00
150	Mass.	David Paul Chamutka	73683	father Myron	8/31/83	500.00
150	Mass.	David John Dacyszyn	73680	father Walter R.	8/31/83	500.00
150	Mass.	Walter Joseph Dacyshyn	73681	father Walter R.	8/31/83	500.00
150	Mass.	James Anthony Rewa	73745	father James	8/31/83	1,000.00
150	Mass.	Pamela Marie Rewa	73746	father James	8/31/83	1,000.00
150	Mass.	Steven Mark Rewa	73747	father James	8/31/83	1,000.00
199	Mass.	Nancy Ellen Karas	71280	father Frank H.	12/30/81	24.00
199	Mass.	Paul G. Richards	64756	father Carol F.	9/30/78	53.50
238	Mass.	Michael Boncariwsky	72933	aunt Galina Dunne	1/31/83	1,000.00
238	Mass.	Gary Michael Overko	71125	mother Muriel A.	12/31/81	500.00
238	Mass.	Anne Marie Bilenczuk	75745	father Dmytro	2/28/83	500.00
20	Mich.	Oleh Kinal	69121	father Lubomyr	11/30/80	4.00
75	Mich.	Pavlo Kolosiuk	77916	father Anastasij	5/31/83	182.25
94	Mich.	Askold Wolodymyr Buk	63956	father Wolodymyr	3/31/78	8.91
175	Mich.	Stefan A. Skorupa	78409	father Myron	10/31/83	209.00
292	Mich.	Cathryn Mary Hradowsky	73356	mother Mary	5/31/83	1,000.00
292	Mich.	Olga Denesiuk	72753	mother Maria	11/30/82	500.00
385	Minn.	Anna Iwachiw	66394	father Ewhen	6/30/79	89.75
385	Minn.	Orest Stephen Tataryn	82906	father Dmytro	8/31/83	1,000.00
25	N.J.	Markiyan Dmytro Tytla	72645	father Mariyan	10/31/78	58.00
70	N.J.	Kirk Joseph Raslowsky	76297	father John R.	7/31/82	500.00
143	N.J.	John Paul Billows	78152	father John	7/31/83	1,000.00
155	N.J.	Stephen William Dzioba	76312	father Semen	7/31/83	1,000.00
155	N.J.	John Alex Chyzik Jr.	69388	father John	1/31/79	102.00
155	N.J.	Daria Ellen Hunchar	73704	mother Olga	8/31/83	1,000.00
155	N.J.	Brian Jorgensen	73325	mother Sophie	5/31/83	1,000.00
155	N.J.	Doreen Ann Jorgensen	73326	mother Sophie	5/31/83	1,000.00
155	N.J.	Gerard W. Mizerak	88329	mother Helen	6/30/81	1,000.00
171	N.J.	Taras Artemenko	78326	father George	9/30/83	245.00
172	N.J.	Jean M. Moroz	72274	father John	6/30/82	2.00
182	N.J.	Patricia Ann Visscher	73338	mother Elsie	5/30/83	223.60
331	N.J.	Chris Branco	70821	mother Lucille	11/30/81	1,000.00
19	N.Y.	Andrew Kuchar	79621	father Andrew	8/31/83	1,000.00
21	N.Y.	Dorothy M. Byce	78216	father Michael	8/31/83	1,000.00
36	N.Y.	Timothy John Marcinkowski	73049	mother Carol Ann	2/28/83	77.00
121	N.Y.	Adele Jean Pile	73425	grandf.M. Charney	6/30/83	500.00
191	N.Y.	Christine Ann Rupp	87292	father Robert H.	9/30/82	64.00
192	N.Y.	Lesia Anna Melnyk	72109	father Rev. Wolodymyr	5/31/82	1.00
194	N.Y.	Lydia Kokolska	79290	father Roman	5/30/82	40.00
204	N.Y.	Pamela Marie Krochak	73677	father Daniel	8/31/83	1,000.00
256	N.Y.	Patric Edward Fedun	73017	father Edward M.	2/28/83	1,000.00
256	N.Y.	Dorothy Marie Koroleski	77905	father John J.	5/31/83	36.00
256	N.Y.	Christine Mary Koroleski	73018	father John J.	2/28/81	176.00
256	N.Y.	John J. Koroleski III	77906	father John J.	5/31/82	45.00
266	N.Y.	Gladys Kathleen Terplak	76446	father Joseph	8/30/83	184.00
267	N.Y.	Katherine Baron	71163	father Dr. Walter	12/31/81	500.00
267	N.Y.	Orest John Jowyk	71639	father John	3/31/82	12.00
267	N.Y.	Michael Kology	70495	father Onufry	9/31/81	25.67
293	N.Y.	Robert Ladubec	81780	father Peter	5/30/81	500.00
293	N.Y.	Andrew M. Huk	75620	father Michael MD	12/31/79	549.00
293	N.Y.	Motria N. Huk	75621	father Michael MD	12/31/80	514.00
316	N.Y.	John Estes Paduchak	79023	mother Marcia E.	3/31/83	1,000.00
361	N.Y.	Linda Suan Baryk	68613	father John	7/30/80	3.00
361	N.Y.	Michael Dimitri Baryk	68614	father John	7/30/80	9.46
361	N.Y.	Marko Yurij Hatalak	77551	father Roman	3/31/83	1,000.00
361	N.Y.	Christine Ann Karatnytsky	74344	father Dr. Bohdan	2/28/79	14.00
361	N.Y.	Steven Walter Medwid	84098	father Teddy	1/30/83	848.00
361	N.Y.	George Mykytyn	86477	father George	8/31/83	146.00
251	Ohio	Peter Goik	73113	mother Adele	3/31/81	1,000.00
346	Ohio	Diane Elyse Wyatt	72824	father Michael M.	12/31/82	73.00
153	Pa.	Raisa Andryczyk	78867	father Roman W.	1/31/83	490.00
153	Pa.	Chrystyna Green	76034	father Paul	4/30/83	25.00
153	Pa.	Mark S. Patrick	65352	father John	12/31/78	214.58
153	Pa.	Gerhard Swyschych	65346	father Alexander	12/31/78	40.00
375	Pa.	Diana Marie Tkacz	77555	father Roman	3/31/83	1,000.00
479	Pa.	Lydia A. Myr	85599	father Bohdan Z.	5/31/83	2,000.00
445	Manitoba	Leo Kurdydyk	64373	father Anatol	6/30/78	231.00
445	Manitoba	Taras I.E. Kurdydyk	70376	father Anatol	9/30/81	126.67
445	Manitoba	Les Kurdydyk	64374	father Anatol	6/30/78	235.00
341	Ont.	Marion Ann Sokolik	65205	father John T.	12/31/78	91.50
418	Ont.	Zhdan M. Tanchak	76463	father Jaroslaw	8/31/82	1,000.00
427	Ont.	Kimberly J. Hominchuk	85767	father William	7/31/83	1,000.00
432	Ont.	Irene Dubelt	68615	father Bohdan	7/30/80	14.00
432	Ont.	Lesia Natalka Hyzka	76602	father Paulo	9/30/82	1,000.00
432	Ont.	Andrew Stephan Iwasykiw	72947	father Myroslaw	12/31/82	427.00
432	Ont.	Ivan D.K. Iwasykiw	75381	father Myroslaw	11/30/82	373.00
432	Ont.	Nadia Jacyk	65168	father Petro	12/31/78	7.00
432	Ont.	Sonia Jacyk	65167	father Petro	12/31/78	6.50
432	Ont.	Wira Jacyk	65169	father Petro	12/31/78	7.00
432	Ont.	Martha Anna Musij	65430	father Roman	12/31/78	5.00
432	Ont.	Joan Marcia Romanick	65423	father Marshall B.	12/31/78	7.00
432	Ont.	Susan Gale Romanick	65424	father Marshall B.	12/31/78	6.00
432	Ont.	Hryhorij Andrij Tershakowec	68466	father Andrij	6/30/80	18.00
432	Ont.	Lidia Anna Tropak	70650	father Harry	10/31/81	4.00
432	Ont.	Wolodymyr Petro Tropak	70652	father Harry	10/31/81	4.00
436	Ont.	Basil Michael Lewycky	82223	mother Marta	8/30/80	500.00
439	Ont.	Michael Paul Yankovich	73227	father Michael A.	4/30/83	14.00
439	Ont.	Lesia Maria Zuk	81373	father Wasyl	12/31/80	23.00
454	Ont.	Patricia Harriet Smolak	70469	father Harry N.	9/30/81	9.46
454	Ont.	Veleria Gean Smolak	70470	father Harry N.	8/30/81	6.00
454	Ont.	Victoria Jane Smolak	70471	father Harry N.	9/30/81	5.00
464	Ont.	Patricia Ann Jacyshyn	72847	mother Mary	12/31/82	1,000.00
469	Ont.	Mary Ann Kostuk	73495	father Roy Michael	6/30/83	1,000.00
469	Ont.	Thomas Stephan Romanko	68854	mother Minnie	9/30/80	4.00
471	Quebec	Irene Olga Popowycz	70166	father Dimitro	7/31/81	168.00
502	Sask.	Marcella Joann Ogenchuk	75886	father John	3/31/83	3,000.00

Відділ Патріярхального Т-ва у Трентоні при праці

Старанням Відділу Патріярхального Т-ва у Трентоні вийшло інформаційне англомовне видання „Struggle for Survival", на яке рецензії були поміщені у „Свободі" та в інших українських періодиках. У цьому виданні поміщене „Торжественне осудження" т. зв. „Львівського Собору" із 1946 року в перекладі на англійську мову о. Богдана Шемечка з Австралії. Численні примірники „Struggle for Survival" потрапили в руки не-українців,—отже „Торжественне осудження", всупереч певним чинникам мало таки можливість продістатись у світ.

Осібно зроблено передрук з цього видання від сторінки 12-ої до 20-ої, із мапою Европи, під назвою „Persecution of Ukraine". Д-р Петро Клюк із Філядельфії переклав це на еспанську мову; частину цих брошурок „La Persecution de Ucrania" вислано до Еспанії на руки голови Патріярхального Т-ва інж. Теодора Барабаша із проханням передати їх делеґатам Мадридської Конференції враз із англомовними брошурками.

Крім того вислано 400 примірників еспанською мовою до Аргентини на руки голови Патріярхального Т-ва мґра А. Хлопецького. Окремо д-р Володимир Пушкар вислав їх до Венесуелі, а Люба Онуферко передала ці публікації під час з'їзду СФУЖО через делеґаток до різних країн. Рік тому брошуру „Persecution of Ukraine" роздано під час маніфестацій в пошану Української Гельсінкської Групи в Ню Йорку та у Вашінґтоні.

У листі від організації „Американці в Обороні Людських Прав в Україні" між іншим написано: „...багато переходили попри нас людей з різних делеґацій Об'єднаних Націй, так що Вашу брошуру читали люди різних національностей". За старанням мґра Богдана Климовського „Struggle for Survival" переклала на французьку мову Марія М. Маркіза із Монтреалю. Тепер роблю старання, щоб цей переклад видати друком.

Коли йде мова про розпродаж видання „Struggle for Survival", то слід підкреслити, що Андрій Бук із Гантеру, довідавшись про це видання, відразу замовив 36 примірників, пересилаючи належність. Він написав у листі: „Три книжечки послав до Billy Graham'a (Minneapolis) і двом американським знайомим". Отець П. Гардибала із Канади написав: „Коротко кажучи, книжечка дуже цікава, вартісна і на часі... Надається до масового поширення між людьми не тільки нашими, але й чужими. Про ті справи, що Ви їх порушуєте в своїй книжечці, багато наших людей не знають нічого, а якщо знають, то дуже мало".

На адресу Відділу Патріярхального Т-ва прийшли також інші листи з висловами признання і від духовних і від світських осіб у обох мовах.

Розпродувати брошуру „Struggle for Survival" допомагали приятелі та ентузіясти оборони прав Української Католицької Церкви і народу: Осип Петрович (134), д-р Дарія Миндюк (100), Ярослава Ломаґа—Канада (100), діти „Рідної Школи" в Лос Анджелесі при допомозі д-ра Олега Снилика (61), д-р Стефанія Барановська (60), Евгенія і Люба Онуферко (50), Андрій Бук (36), д-р Мичковський і д-р Крив'як—Відділ у Клівленді (35), Анна Любинська (30), Ольга Козак (30). Крім того є ще цілий ряд осіб і Відділів Патріярхального Т-ва, які розпродали по 25, 15 чи по 10 примірників.

Якщо брати під увагу, що під сучасну пору слово є також важливою оборонною зброєю, то дивним є факт, що все таки мало відділів зацікавилось цим виданням, хоч, видаючи „Struggle for Survival" власним коштом, Відділ Патріярхального Т-ва у Трентоні постарався дати їм у руки оте Слово, при допомозі якого можна вести освідомлюючу працю про права Української Католицької Церкви і українсько го народу серед своїх і чужих.

Дарія Кузик

Студенти в Енн Арборі активізуються

У четвер, 13-го жовтня Студентська Громада Мишиґенського університету започаткувала свою працю. На перших сходинах присутні затвердили плян праці на 1983-84 академічний рік. Заплянoвано такі проєкти допомогу українцям в Польщі у формі пересилки вживаного одягу, день для абітурієнтів середніх шкіл, які цікавляться студіями в Мишиґенському університеті.

На свята за старим календарем заплянoвано поїздки до церков в Дітройті та Савтфілді для тих студентів, які не зможуть поїхати додому на Свята. Громада також плянує традиційну Різдвяну Вечерю та вибирається з колядою.

Весною громада плянує виставку писанок. Данило Дмитриків покаже техніку писання писанок. Для розваги члени громади вибираються на забаву в Дітройті та на Маланку в Торонто.

Нова управа, підбадьорена ентузіязмом членів, надіється, що заплянoвані проєкти успішно переведеться та що згодом громада зможе поширити свою діяльність. Управа закликає студентів околиці Енн Арбору на наступні сходини Громади 27-го жовтня.

Склад Управи: голова—Данило Дмитриків, заступник голови—Андрій Приходько, касир—Квітка Швайкун, секретар—Юрій Ростенко.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в неділю, 23-го жовтня 1983 року, померла у Філядельфії, Па., на 91-му році життя, наша Найдорожча ТЕТА

бл. п.

КЛИМЕНТИНА ДАШИНИЧ-КУЛЬЧИЦЬКА

б. професор Дівочого Інституту і Державного Семінара у Перемишлі та Української Гімназії в Авґсбурґу.

ПАНАХИДА — в середу, 26-го жовтня 1983 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Насевича при Френклін вул. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в четвер, 27-го жовтня 1983 р., о год. 9-ій ранку з того ж заведення до української католицької катедри при Френклін вул. у Філядельфії на український цвинтар на Факс Чейс, Па.

Горем прибиті:

ІВАННА І ОРЕСТ ЛИСИНЕЦЬКІ з родиною
ОЛЕКСАНДРА й ОМЕЛЯН ТАРНАВСЬКІ з родиною
ЄВГЕН й ВОЛОДИМИРА ШИПАЙЛИ з родиною
БОГДАН І ОЛЬГА ШАРКО з родиною
МИРОСЛАВ ШАРКО
І ЯРОСЛАВ ШАРКО
Родина в Европі

Замість квітів на свіжу могилу, просимо ласкаво складати пожертви на Катедру Українських Студій в Гарварді і Т-во Св. Софія.

Увага! Лігай Веллі й околиця! Увага!

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Аллентавнської Округи

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

відбудуться

у суботу, 5 листопада 1983 р., год. 3-тя по пол. в залі української католицької церкви св. Йосифа

при Юньйон Булевард і Кеннмор Авеню, БЕТЛЕГЕМ, Па.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Провірка організаційної праці Округи за останні місяці
3. Доповідь СТЕПАНА ГАВРИША, головного організатора УНСоюзу
4. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року
5. Внески, запити і закриття нарад

До участи в нарадах запрошується всіх членів Відділових Управ, членів Контрольної Комісії і делегатів останньої Конвенції слідуючих Відділів:

44, 46, 47, 48, 124, 137, 143, 144, 147, 151, 288, 318, 369, 438

У зборах візьмуть участь:

Степан Гавриш, головний організатор УНС
Анна Гарас, головна радна УНС
Олеся Орлян, обласна організаторка УНС

По нарадах відбудеться висвітлення фільму УНС

„ЗА СТЕРНОМ ДОЛІ"

Управа запрошує всіх Громадян Бетлегему і околиці прибути на висвітлення цього історичного фільму продукції СЛАВКА НОВИЦЬКОГО.

Вступ на фільм вільний!

За УПРАВУ ОКРУГИ:

Анна Гарас, *голова* — **Михайло Колодруб**, *почесний голова*
Анна Строт, *секр. англ. мови* — **Степан Муха**, *секр. укр. мови*
Дмитро Мушастий, *касир*

БІЛЯ 300 МОРСЬКИХ піхотинців, стаціонованих досі на базі в Північній Кароляйні, відлетіли вже до Бейруту, щоб заступити їхніх загинувших в брутальній атаці товаришів. „Ми маємо місію до виконання у Ливані, а крім того, згідно з пляном головного командування, хтось мусить заступити місця тих, які віддали життя при виконуванні цієї місії". — заявив командир баталіону полковник Едвин Келлі.

Відділи УНСоюзу БАСЕЙНУ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ!

В неділю, 6-го листопада 1983 р., год. 2-га по пол. в залі української католицької церкви св. Михаїла

при West Oak and 2nd Street, FRACKVILLE, Pa.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНС

в яких повинні взяти участь Урядовці, Конвенційні Делегати та Представники наступних Відділів УНС:

Бервик 164, 333	Мек Аду 7
Централія 90	Майнерсвилл 78, 129, 265
Фреквил 242, 382	Мт. Кармел 2
Фріленд 429	Шамокін 1
Газлетон 85	Шенандоаг 98
Магоней Ситі 305	Ст. Клер 9, 31, 228
Лігайтон 389	

В ПРОГРАМІ:

1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці
3. Доповідь СТЕПАНА ГАВРИША, головного організатора УНСоюзу
4. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року
5. Внески, запити і закриття зборів

У зборах візьме участь:

Степан Гавриш, головний організатор УНС

До участи в зборах запрошені також всі Члени УНСоюзу і загал Українського Громадянства околиці.

Т. Бутрей, *голова*
Г. Словік, *секретар* — **А. Словік,** *касир*

Вунсакет і околиця!

В неділю, 6 листопада 1983 р., год. 1-ша по пол. у парафіяльній залі УПЦеркви св. Михаїла

при 74 Гарріс Авеню, ВУНСАКЕТ, Ровд Айленд

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНС у Вунсакет, Р. Ай.

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і конвенційні делегати наступних Відділів:

73 і 177 в Провіденс, 93 в Централ Фолс, 122 в Тавтон

і 206, 241 у Вунсакет, Р. Ай.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці
3. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року
4. Внески, запити і закриття зборів.

УПРАВА ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ

Лемківський Ювілейний З'їзд

Півстоліття тому, 3-го жовтня 1933 року, 13 скромних лемківських іміґрантів зібралося в ще скромнішому приміщенні на нюоркській 13-ій вулиці, щоб разом порадитись, як допомогти рідній Лемківщині. Бо і тоді вже Лемківська земля була в особливо тяжкому положенні—відділена від решти України річкою Сяном, майже з усіх боків оточена польською етнічною територією й польським державним кордоном. Польща з усіх сил намагалася засимілювати й проковтнути непокірних лемків, вживаючи до них особливу навіть у польських умовах агресивну тактику—у шкільній, освітній, навіть церковній ділянках.

Щогірше—навіть українська суспільність по той бік Сяну довгий час мало цікавилася Лемківщиною, залишаючи її на поталу москвофільським політичним спекулянтам. І тверді, національно мало освідомлені лемківські народні маси, загрожені польською небезпекою, мов потопаючий соломинки, хапалися тієї „карпаторуської", фактично москвофільської, концепції. А те саме ділося також серед дуже чисельної лемківської еміґрації за океаном.

Як у тих умовах помогти Лемківщині—прадавньому західньому бастіонові Руси-України? І тринадцять лемків на Тринадцятій вулиці вирішили: треба закласти організацію для оборони вужчої батьківщини. Організацію зразу ж таки оформили, а згодом вона прийняла назву Організації Оборони Лемківщини.

За тих 50 років ООЛ перевела дійсно незвичайно важливу й успішну діяльність, працюючи майже виключно неплатними ідейними силами. Допомагала землякам під Польщею в їх важкій економічній і культурній ситуації, яка ще непомірно погіршилася після Другої світової війни, коли всіх лемків було масово й брутально виселено —і розсіяно одинцем чи малими групками між ворожо наставленим до них польським населенням, на прилучених до Польщі колишніх німецьких територіях.

ООЛ допомагала тим, яким із неймовірним зусиллям пощастило повернутися з польських земель—у їх будові й відновi рідних церков, відбудові знищеного культурного й громадського життя; проводила протестну акцію польської асиміляції Лемківщини—висилкою делеґацій і меморіялів, організуванням масових демонстрацій; організувала широку й добре редаґовану видавничу діяльність—неперіодичні збірники під назвою „Аннали", ілюстрований журнал „Лемківщину", книжки з історичною й культурною лемківською тематикою; а також, що не менше важливе, згуртувала національно свідомих лемківських еміґрантів у кількох десятках місцевих відділів, де велася цікава й корисна культурна й товариська діяльність.

Людська й земляцька сторінка діяльности ООЛ виявилася з особливою силою в зустрічі з недавно прибулими новими еміґрантами з Польщі, яких лемки прийняли по-братньому, як може ніяка інша з громадських установ на поселеннях.

Лемки можуть бути гордими на свою ООЛ. І завершенням п'ятидесятиріччя її діяльности був ювілейний XIX-ий З'їзд цієї організації, який відбувся 8-го жовтня цього року в залі нюйоркського будинку ОУВФ. В З'їзді взяло участь 49 умандатованих делеґатів від місцевих відділів ООЛ; ним керувала президія під проводом голови Світової Федерації Лемків проф. д-ра Івана Гвозди. З'їзд відбувався у врочистій і діловій атмосфері.

Цікавим було звідомлення з дворічної діяльности уступаючого голови Крайової управи Мирона Миця. За цю дворічну каденцію проороблено велику роботу. У зв'язку з загостреною ситуацією в Польщі, до ЗСА прибуло чимало здебільша молодих і самітних українських нових іміґрантів, і Крайова управа зорганізувала широку акцію опіки над новоприбулими. Влаштовано три зустрічі з новими іміґрантами, створено окрему Комісію опіки над новоприбулими, відбуто три зустрічі з ними й наладнано товариські контакти між новими й „старими" молодими українцями.

З ініціятиви Крайової ради переведено інтенсивну акцію відділами ООЛ для допомоги потребуючим землякам у Польщі—висилкою харчових і одягових пакунків і прямими грошовими допомогами окремим людям чи церковним і культурним установам.

У 35-річчя варварського виселення Лемківщини видано інформаційну брошуру англійською мовою і зорганізовано протестні акції місцевими відділами. Підготовано видання ювілейної книги в 50-річчя ООЛ. Зорганізовано новий відділ ООЛ у Філядельфії, а також при допомозі ООЛ засновано нову крайову лемківську організацію—в Австралії. Розпочато серію лемківських культурних імпрез в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

Вся видавнича діяльність ООЛ концентрується у Фундації Дослідження Лемківщини, головою якої був також Мирон Мицьо. Федерація розвинула живу діяльність, на її видавничому фонді тепер залишилося 50 тисяч долярів. Також при ООЛ діє як окрема секція „Лемківський музей" у Гартфорді, про діяльність якого звітував окремо його куратор мґр Микола Дупляк. Звітували також окремі члени Управи. Після звітів розвинулася одверта й речева дискусія. Далі звітували також коротко представники місцевих відділів ООЛ.

На внесок номінаційної комісії обрано нову Крайову управу ООЛ на наступну каденцію в такому складі: голова—Марійка Дупляк; заступники—інж. Богдан Чайківський і Іван Лико; секретарі—Леся Ґой і Анна Феш; скарбник— Галина Скомська; організаційний референт—Корнило Баб'як, допомоговий референт—Юрій Ковальчик; куратор музею—мґр М. Дупляк; вільні члени—д-р Іван Гвозда, Микола Грицков'ян, Василь Гаргай, Іван Васічко, Степан Гованський, Іван Полянський. До Контрольної комісії обрано М. Миця, Івана Блиху й Дмитра Кулика; до Товариського Суду—Івана Хомка, маестра Михайла Черешньовського й Петра Гарайду.

Новообрана голова ООЛ, не так давно прибула з Польщі, молода і ідейна українська жінка —подякувала за довір'я й поділилася із З'їздом деякими думками й плянами щодо майбутньої діяльности Крайової управи.

Увечорі відбувся ювілейний бенкет ООЛ в залі Українського Народного Дому. В товариській атмосфері гості заслухали привітів від представників українських центральних і місцевих установ, а також добру мистецьку програму, яку вела відома артистка і співачка Евеліна Белюць. Після бенкету була ще весела „Осіння забава" здебільшого для молодих членів і прихильників ООЛ.

Орп.

За збереження...

(Закінчення зі ст. 2)

Чи вона справді всіх зобов'язує? Навряд! Усі пишуть про те, що у Філядельфії та околиці живе біля 12,000 нових еміґрантів, значить „політичних". Але за час чотирьох років існування Центру тільки 600 родин стали його будівничими. 9.400 „політичних" еміґрантів відмежували себе від УОКЦ та від української громади сталевим панцером, якого не можуть пробити, ні письмові звернення, ні радіові повідомлення, ні спроби особистого зв'язку.

Ми всі стоїмо сьогодні перед Гамлетівським питанням: „бути чи не бути українському народові". Якщо він має встоятися перед насильною асиміляцією у нашому материку — він мусить отримати допомогу ззовні. До цього веде один — єдиний щлях, шлях збереження української молоді на поселеннях при українстві, щоб вона, зайнявши відповідні становища в урядах та університетах, могла відкрити світові очі та сказати йому правду про Україну. Це, звичайно, довгий шлях, але єдиний, який нам залишається. Це мусять зрозуміти всі українці доброї волі та не дозволити, щоб так гарно почaтий ренесанс культурно-освітнього життя у Філядельфії, став його лебединою піснею.

ГРУПА ЯДЕРНОГО плянування НАТО на зустрічі в столиці Канади Оттаві наприкінці минулого тижня обговорювала можливості ліквідації деякого числа застарілих ракет короткого засягу в Західній Европі. Міністри оборони на зустрічі в четвер і п'ятницю цього тижня розглянуть таємну доповідь, підготовану спільно пляновиками групи НАТО високого рівня. Група під головуванням заступника секретаря оборони ЗСА Ричарда Перла працювала при закритих дверях, щоб модернізувати арсенали тактичної ядерної зброї, включаючи бомби, артилерійські стрільна, ракети й міни.

ЗВЕРНЕННЯ...

(Закінчення зі ст. 2)

кратичних країн зобов'язати свої уряди:

дати звіт громадськості, чому мадридське комюніке не відобразило фактичного недодержання в СССР і в країнах совєтського бльоку Гельсінкських угод;

рішуче вимагати, щоб СССР та його союзники суворо додержували всіх положень Гельсінкського акту і негайно припинили репресії проти тих, хто сприяє його впровадженню в життя;

у разі совєтської відмови негайно виконати ці вимоги, заявити, що Совєтський Союз і його сателіти зробили Гельсінкські угоди недійсними, та покласти на ці країни всю відповідальність за небажання забезпечити мир і безпеку в Европі.

Петро Григоренко,
Володимир Малинкович,
Леонід Плющ,
Надія Світлична.

14-го вересня 1983 року.

Померла...

(Закінчення зі стор. 1)

пожертви на національні цілі. Такі визначні провідники ОУН, як Омелян Сеник-Грибівський, Ярослав Барановський, полк. Роман Сушко, які відвідували Америку в 1930-их роках, все зустрічали С. Боднарчук, бо знали про її революційну діяльність в Західній Україні.

Одружившись з Степаном Боднарчуком, українським учителем з Золочівщини який також прибув до Америки в 1920-их роках, вони перенеслися до Ню Йорку, де відкрили галянтерійну жіночу крамницю та були активними членами української громади. Покійна Стефанія була членом 204-го Відділу Українського Народного Союзу і разом з мужем Степаном членом Українського Інституту Америки. Покійна брала участь в різних українських імпрезах. Обоє, Степанія і Степан, були щедрими жертводавцями на українські цілі.

Вступайте в члени УНС

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Вілкс-Беррі, Па.

повідомляє, що

в неділю, 6 листопада 1983 р., год. 2-га по пол. в залі УКЦеркви св. Володимира

при Зербе Авеню, ЕДВАРДСВИЛЛ, Па.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останні місяці
3. Доповідь АННИ ГАРАС, головної радної УНС
4. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року
5. Внески, запити і закриття зборів

У зборах повинні взяти участь Відділові урядовці, конвенційні делеґати та члени наступних Відділів:

Нентікок — 29,319; Бреслав — 30; Вілкс Беррі — 99, 223, 278, 282; Едвардсвилл — 169; Сейр — 236.

У зборах візьмуть участь:

Анна Гарас, головна радна УНС
Олеся Орлян, обласна організаторка УНС

До участи в зборах запрошується Членство і все Українське Громадянство.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Роман Дяків, *голова* — **Іван Гринчишин,** *голова К. Комісії*
Василь Стефурин, *секретар* — **Катерина Лукач,** *касир*